

Zatočil, Leopold

[Frings, Theodor; Schieb, Gabriele. **Drei Veldekestudien: Das Veldekeproblem, Der Eneideepilog, Der beiden Stauferpartien**]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1952, vol. 1, iss. A1, pp. 186-187

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101596>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Theodor Frings und Gabriele Schieb: Drei Veldekestudien. (Das Veldekeproblem. Der Eneideepilog. Der beiden Staufferpartien.) Berlin (Abh. d. d. Akad. Jg. 1947, No. 6, Ph.-hist) 1949. 95 stran.

„Nach dreissigjähriger Arbeit und trotz harten Rückschlägen legen wir Stück um Stück die Ergebnisse unserer Veldekeforschung vor.“ „Die Veldekeforschung ist ein Weg der Mühe, der Irrtümer der Fehlentscheidungen.“ Tak čertie ve Vorbemerkungen k těmto závazným třem studiím, jež znamenají naprostý převrat v dosavadních názorech o díle a jazyce lyrika a epika Heinricha v. Veldeke. Laureát státní ceny. NDR a jeho obětavá žákyně nám tu předkládají souhrn bádání výsledků o jednom z nejsvízelnějších problémů německé filologie.

Dosud panovala velká nejistota, pokud jde o pravost a jazyk Veldekových děl. Naposled se pokoušel G. Jungbluth, Untersuchungen zu H. v. Veldeke 1937, o důkaz, že legenda o Servatiovi není dílem Veldekovým. Jak známo, nedochovala se legenda v původním jazyce básníkově: rkp. H je psán dialektem východobrabantským. Rovněž Eneidu známe z rukopisů a zlomků středohornoněmeckých původu hesensko-durynského, také jihoněmeckého. Ettmüller ji vydal r. 1852, a to v jazykovém rouchu durynském, zmýlil se však v rukopisech. Teprve O. Behaghel se pokusil r. 1882 o přepis do dialektu limburského, ale jeho vydání se neopírá o dostačující a spolehlivý jazykový materiál. Když r. 1883 byly objeveny zlomky starého rukopisu legendy mající cenu originálu, upravil Fr. Vogt pro nové vydání Des Minnesangs Frühling Veldekovy písně podle pravopisu a dialektu těchto zlomků. Redakce jeho je už dávno zastaralá a nespokojuje po žádné stránce. Písně jsou totiž jazykově od základu znetvořeny: známe je toliko z přepisu jihoněmeckoalemanského. Nenápadné a nepatrné stopy limburskokolniské bylo lze zachytit jen v zápise Malého heidelbergského rukopisu. Práce (Arbeit eines Lebens!) se chopili prof. Th. Frings a jeho žákyně před dávnými lety a použili nepatrných fragmentů jakožto jedině spolehlivého základu pro rekonstrukci jak nádherných písní, tvořících pilíř ve výstavbě raného německého Minnesangu, tak i legendy samé a Eneidy (celkem 400 lyrických a 20 000 epických veršů!). V prologu k legendě o 6000 verších se objevují podle badatelů cizí vsuvky od neznámého theologa, rovněž ve dvou epilozích (1. na konci Vitae v užším smyslu za v. 3000; 2. na konci partie Translatio a Miracula za v. 6000), které na těchto místech doplnil jakýsi Hessel (v listinách maastříšských kol: r. 1171 jako frater a dispensátor, r. 1176 jako diaconus). Toť obsah první části, nadepsané Das Veldekeproblem. II. Stať Der Eneideepilog (23 až 74), se týká epilogu k Eneidě. Pronikavým rozbořem stylistickým a jazykovým se dochází k závěru, že v. 13 429—13 490, jakož i 13 511—13 528 jsou cizím přídavkem. Pokud jde o historický obsah epilogů nepocházejících od Veldeka, věří Fr. a Sch. v jeho pravdivost. Na podkladě několika málo historických zpráv získáváme tato věrohodná data: legenda o Serváci vznikla kolem r. 1170, začátek Eneidy budeme klásti do doby před r. 1174, její ukončení do doby před r. 1190. III. Stať Die beiden Staufferpartien (75—88). Obsah prvního místa (v. 13 221—13 254): mohučská slavnost za Bedficha Barbarossy jako vhodný protějšek k okázalé, svatbě Eneáše a Lavinie. Pečlivou analysou jazyka vyšlo najevo, že jistá slova, fráze, dále povídanost a bezobsažnost, tedy stylistická nemožnost, jsou v rozporu s Veldekovým klasickým uměním. Obsah druhé části (8375—8408): popis podivné, stále hořící lampy v hrobce syna krále Euandra doplňuje interpolátor údajem, že Bedfich Barbarossa za své cesty po Itálii onu hrobku našel a dal otevřít, při čemž věčná lampa zhasla. I tu jsou četné ujišťovací formulky, stylistické nesrovnalosti a těžkopádná opakování

